

Projekt: "Seksualitet i praksis"

Projektets formål

Danmark er foregangsland for menneskerettigheder, seksuelle rettigheder og rettigheder for mennesker med nedsat funktionsevne. I tråd hermed har Danmark også tilsluttet sig FN's Standardregler for lige muligheder for handicappede, der under standardregel nr. 9 slår fast at:

- "... mennesker med handicap må ikke nægtes mulighed for at opleve egen seksualitet og have seksuelle forhold..."
- "mennesker med handicap skal have adgang til oplysning i tilgængelig form om deres seksuelle funktion"
- "... at fremme foranstaltninger til at ændre negative holdninger, der stadig findes i samfundet, til ægteskab, seksualitet og forældreværdighed for mennesker med handicap, specielt for så vidt angår piger og kvinder med handicap..."

Spørgsmålet er bare hvordan og hvem der påtager sig opgaven. Socialstyrelsen udgav i 2012 *Seksualitet på dagsordenen - En håndbog om professionel støtte til voksne med funktionsnedsættelse*. Den fraråder, at det daglige personale eller pårørende varetager den opgave og anbefaler, at der tages kontakt til udefrakommende fagpersoner som sexologer og seksualvejledere. Men en ting er vejledning, noget andet realiteter.

Ifølge fagbladet 3F har mere end 13 % af SOSU'erne indenfor det sidste år været udsat for sexchikane. Og tendensen er stigende. På 10 år er sexchikane hos sygeplejerskere fordoblet, så nu mere end 4.700 føler sig krænket. Hvert år. Vi kommer altså ikke udenom, at mennesker med nedsat funktionsevne også har en seksualitet.

Samtidig nævner *Seksualitet på dagsordenen* ikke, hvordan de 250.000 mennesker med bevægehandicap skal få et fungerende seksualliv. I øjeblikket kører der en fastlåst debat om, hvorvidt nedsat funktionsevne også betyder retten til at benytte sig af prostitution. I Københavns kommune har man indført den særregel, at personale ikke må formidle kontakt til en prostitueret, og på landsplan er det tilladt for personalet at nægte denne formidling, hvis det strider mod ens personlige eller religiøse overbevisning.

Men er prostitution det eneste alternativ til ufrivillig cølibat? Og hvor stiller det kvinder med seksuelle behov – en gruppe der historisk har lidt under også seksuel undertrykkelse, og som under alle omstændigheder ikke har tradition for at benytte sig af prostitution, når det kommer til at dække egne behov?

Vi står altså overfor uforløste forpligtelser – både i forhold national lovgivning og internationale forpligtelser, den store gruppe af mennesker der ikke selv kan udleve deres seksualitet samt de fagfolk, der er ansat til at varetage deres behov.

Projektets formål er at udvikle og afprøve en ny metode til at indfri Danmarks forpligtelser i forhold til FN-standardregel nr. 9, herunder at:

- seksualitet bliver accepteret, inkluderet og gjort tilgængelig som en naturlig del af funktionsnedsattes liv og velfærd.
- øge de reelle muligheder for at kunne leve et aktivt sexliv
- udvikle og tilbyde alternativer til prostitution for mennesker med nedsat funktionsevne.
- mindske risikoen for seksuelle krænkelser og grænseoverskridende adfærd.
- indsamle viden og evaluere tiltag med henblik på anbefaling af fremadrettede tiltag
- klæde fagpersonale på i forhold til seksualitet og seksuelle udfordringer.

Projektets målgruppe

Gruppe 1: Mennesker med fysisk og psykisk nedsat funktionsevne samt deres partnere.

Servicestyrelsen skønner, at der i Danmark er 250.000 mennesker med bevægelseshandicap, som sklerose, muskelsvind, cerebral parese og gigt – mange i en sådan grad, at det afskærer dem fra at udleve deres seksualitet. Læg dertil de mere end 50.000 mennesker med nedsat psykisk funktionsevne (før kaldet

udviklingshæmmede) og op mod 50.000 autister, der ofte har svært ved at udleve deres seksualitet eller kommer til at udtrykke den på en uhensigtsmæssig måde.

Der bliver ligeledes flere og flere ældre, der med den høje levealder, antageligt vil opleve nedsat funktionsevne, der også går ud over deres evne til et aktivt sexliv på den ene eller den anden måde. Det er altså ikke en marginaliseret gruppe der er tale om, men en anseelig del af den danske befolkning.

Målgruppe 1 for projektet er minimum 100 mennesker med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der er over 18 år og bosat i Danmark.

Gruppe 2: Kommende seksualvejledere og sexologer.

Sexologer og seksualvejledere under uddannelse er en målgruppe i forhold til spredning af projektmetoden.

Gruppe 3: Politikere og den brede offentlighed.

For at sikre en bæredygtig forankring af projektets resultater i den offentlige service, er det nødvendigt at involvere den brede offentlighed samt politikere og embedsværk specifikt i debatten omkring projektets resultater.

Projektets konkrete mål

1. Afprøve forskellige delmetoder til seksualitet i praksis på mindst 100 personer indenfor målgruppe 1.
2. Beskrive 'seksualitet i praksis' som metode, så den kan anvendes af andre, herunder målgruppe 2.
3. Undersøge og dokumentere behovet for seksualitet i praksis blandt målgruppe 1.
4. Undersøge og dokumentere effekten af seksualitet i praksis, samt udarbejde fremadrettede anbefalinger på baggrund af evaluering af projektet.
5. Formidle projektets resultater og skabe debat hos målgruppe 3.
6. Formidle den beskrevne metode til målgruppe 2.

Hvordan nås resultaterne? (Projektets forandringsteori)

Overordnet er projektets forandringsteori, at alternative metoder til udlevelse af seksualiteten hos mennesker med handicap permanent kan øge livskvaliteten, reducere behovet for prostitution samt nedsætte risikoen for seksuelle krænkelser af blandt andet plejepersonale. Projektet vil teste forskellige alternative metoder under overskriften 'seksualitet i praksis', herunder:

- Praktisk sexhjælp
- Sensualitetsterapi
- Seksualopplæring

Praktisk sexhjælp er i denne sammenhæng den mest nyskabende af metoderne, og derfor vil der blive lagt særlig vægt på denne.

Mål nr. 1

For at afprøve de forskellige delmetoder på den fastlagte målgruppe, gennemføres følgende aktiviteter:

- A. Markedsføring af tilbuddet til målgruppe 1 via annoncer, messer, foldere og artikler i handicaporganisationernes medier. Markedsføring kan desuden ske via fagpersoner, eksempelvis SOSU personale, pædagoger, sygeplejesker, handicaphjælpere, seksualvejledere og sagsbehandlere
- B. Løbende udvikling og justering af metoderne indenfor 'seksualitet i praksis', samt udførelse af disse

Mål nr. 2

For at beskrive metoderne, gennemføres følgende aktiviteter:

- C. Faglig metodebeskrivelse i trykt publikation

Mål nr. 3

For at undersøge og dokumentere behovet for praktisk sexhjælp, gennemføres følgende aktiviteter:

- D. Kvalitative interviews med 5 personer fra målgruppe 1 som kvalificering af aktivitet E
- E. Kvantitativ undersøgelse blandt medlemmerne af et antal handicaporganisationer for mennesker med bevægelseshandicap

Mål nr. 4

For at undersøge og dokumentere effekten af 'seksualitet i praksis', gennemføres følgende aktiviteter:

- F. Kvalitativ undersøgelse blandt 10 af de 100 deltagere fra målgruppe 1, interview af projektmedarbejdere samt kvantitativ undersøgelse baseret på baseline (baseret på pilottest)
- G. Udarbejdelse af anbefalinger på baggrund af aktivitet F

Mål nr. 5

For at formidle projektets resultater og skabe debat, gennemføres følgende aktiviteter:

- H. Formidling af aktivitet F og G via pressemateriale samt trykt publikation, som distribueres til 200 relevante modtagere i målgruppe 4
- I. Løbende publikation af klummer, debatoplæg og annoncer i almene medier og fagblade, med henblik på at nedbryde tabuer og højne indsigten hos den almene befolkning

Mål nr. 6

For at formidle projektmetoden til målgruppe 2, gennemføres følgende aktiviteter:

- J. Undervisning på minimum 3 seksualvejleder- og sexologuddannelser ud fra materialet udarbejdet i aktivitet C

Organisering og organisatoriske forudsætninger

Projektet udføres af S sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH).

Projektet vil løbende samarbejde med SUMHs andet satspuljeprosjekt "Rum for seksualitet", som har seksualoplysning til unge med handicap som sit formål. I det hele taget er SUMH efterhånden godt kvalificeret til at løse denne opgave, da vi er en central aktør på handicap-og-seksualitet-området, via både projekt "Rum for seksualitet" og det afsluttede projekt "Seksualpolitik på specialskoler". SUMH har desuden omfattende erfaring med projektledelse og projektstyring, samt markedsføring til mennesker med handicap.

Projektet vil yderligere have tilknyttet et korps af politikere, fagfolk og andre debattører, som involveres i løbende vidensindsamling og sparring, og desuden har ansvar for at bidrage til projektets debataktiviteter (aktivitet I).

Forankring og udbredelse

Idet SUMH betragter projektets formål som en offentlig opgave, vil projektet fokusere på at etablere et fundament for, at det offentlige kan påtage sig denne opgave i fremtiden. Forankringsinitiativerne vil derfor som førsteprioritet omhandle at etablere politisk opbakning til at påtage sig 'seksualitet i praksis' som en del af den offentlige service. Hvis dette ikke lykkes, vil projektet blive forankret som selvstændig virksomhed.

Projektets udbredelse sikres igennem aktivitet C, H og J.

Projektets nyhedsværdi

Projektet er banebrydende, idet der kun findes få erfaringer med 'seksualitet i praksis' for denne målgruppe i Danmark og verden. Disse er opnået i forbindelse med private initiativer. Det er derfor enestående at der i projektet arbejdes med varige alternativer til enten tvungen cølibat eller benyttelse af prostitution for mennesker med bevægelseshandicap, når det kommer til at udleve normale seksuelle følelser og behov.

Projektet arbejder med udvikling af en metode til 'seksualitet i praksis' samt dokumentation af denne metode. Projektet vil derfor skabe en viden og praksiserfaring, som gør Danmark i stand til at leve op til gældende lovgivning og internationale forpligtelser, kan gøre livet lettere for både mennesker med handicap og deres partnere, plejepersonale og lignende samt tilbyde reelle alternativer til prostitution for primær målgruppen.